

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K., félévre 4 K., negyedévre 2 K. Egyes szám ára 20 fill.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és lapigazgató: ÁVÉD JÁKÓ

Munkatársak:

Dr. Mayer Ödön és Balla István.

Kiadó: PAPP GYÖRGY

Szerkesztőség Apaffy utca 186. sz.

Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomtató intézetében.

Hirdetések díjszabás szerinti árban közöltetnek.

A népiskola és tuberkulózis ellen való küzdelem.

Írta: Schuschny Henrik dr.

A tuberkulózis ellen való küzdelemben nem méltányoljuk eléggé az iskola szerepét, pedig ha zárt csatasorban indulunk az emberiség ezen hatalmas csapása ellen, akkor az iskola elül kell hogy legyen.

A tuberkulózis ellen való küzdelemben érvényesülnie kell az iskola tanító, de különösen nevelő hatásának. Miután a tanításnak nevelnie kell, a nevelésnek meg tanító működését kell kifejteni, természetes, hogy a tanítás karöltve kell hogy járjon a neveléssel. Sajnos, hogy abban a küzdelemben, melyet a tuberkulózis ellen folytatnunk és bizony még sokkal intezivebb módon kell folytatnunk, a tanítással valahog még czélt érhetünk, azonban a nevelés az esetek túlnyomó számában — legalább még ma — csütörtököt mond.

Vegyük szemügyre az említett két tényezőt és foglalkozzunk előbb a tanítás fegyverével.

Azon ismeretek közt, melyeket a népiskola a tanuló ifjúságnak nyújt — az írást, olvasást és számvetést is beleértve — fontosság dolgában az első helyet foglalják el az egészségügyi ismeretek. Sajnos, hogy ezt sok tanferfiu még mindig nem tudja belátni. Milyen lélekemelő tudat sok pedagógus előtt, ha az 9—10 éves tanulója jól be vágja az alkotmánytan egyes fejezeteit, sőt még azt is tudja, hogy Nagyenyeden van a megye székhelye s hogy ott szép megyeház van, meg hogy a lakosság kereskedelemmel és iparral és gazdasággal foglalkozik. Nem lett volna-e czélszerű, ha ily „steril“ tudás helyett a praktikus hygienikus tudásra vetett volna súlyt? Nem-e fontosabb, ha a gyermek ily igazán fölösleges tudás helyett megtanulja, hogy minél több napfény való a lakoszobába és minél kevesebb por? Nem-e hasznosabb, hogy a gyermek ezen szabályt megtanulja, mint azt, hogy hazánk valamennyi megyéjét betéve tudja?

A pedagógia eddigelé a hygienikus ismeretek kvintesszenciáját a pedagógia szolgálatában álló tényezőkben, így tehát a tisztaságban, de különösen a mértékletességben találta. Ebből magyarázható, hogy miért foglalt az

iskola előbb állást az alkoholizmus ellen, mint ama bizonyos miniszteri rendelet, a mely a szeszes italokkal való visszaélés elleni harezra hívja föl a tanítók apostoli közreműködését. Pedig az alkoholizmus, nem visz véghez a nemzet élete fáján akkora pusztítást, mint a tuberkulózis, mely valóságban tizedeli a lakosságot.

Miután a tuberkulózis ellen való küzdelemnek nemcsak intenzívnek, hanem extenzívnek is kell lennie, világos, hogy a küzdelemnek az iskola minden nemében kell folynia. A társadalom itt a tuberkulózis ellen legjobban úgy védekezhetik, ha a gyermek évről-évre hallja ugyanazokat a szükséges preventív szabályokat.

Minden osztály olvasókönyvében pedig oly olvasmány legyen, mely a nevezett czélt szolgálja. Akárhány szülő olvassa gyermeke olvasókönyvét s ez által a népiskolának szánt könyv fontos missziót teljesítené.

Ujabb időben azon eszmét vetették föl, hogy minden iskolában évenként több szülői értekezletet kellene tartani. Ezeknek az értekezleteknek az a czéljuk, hogy iskola és család közt gyakoribb és szorosabb kontaktus létesüljön, hogy az iskola czéljai iránt sokszor indolens szülőket azoknak megnyerjék.

Az Országos Közegészségi Egyesületben azon életrevaló eszmét vetették föl, hogy ezeken az értekezleteken hygienikus témát is kellene tárgyalni. Nem ismerem a közönségnek szánt hygienikus témák között fontosabbat, mint a küzdelmet a tuberkulózis ellen. Az iskola így oly néprétegekben vinné ezen küzdelmet, a hol az ilyennek létezéséről vagy pláne sikeréről egyelőre semmit sem tudnak.

Az iskolaorvosok és egészséggtantanárok már több ízben foglalkoztak avval a kérdéssel, nem-e volna czélszerű, ha az iskolai beiratások alkalmával minden szülő kezéhez kapna egy kis füzetet, mely a tanuló egészségére vonatkozó legfontosabb tudnivalókat tartalmazná. Magától értetődik, hogy azon esetben, ha az iskola az ilyen füzet terjesztésére vállalkoznék, oly tanácsoknak is kellene benne lenniök, melyek a tuberkulózis megelőzésére irányulnak.

Főntebb azt állítottam, hogy a szóban forgó küz-

delemben az iskola nevelő hatása kellőképpen nem érvényesülhet.

Ez bizony úgy van. Elmondom miért.

A példának nevelő hatását már évezredek óta ismerik. Már most kérдем, ha a tanító a tanulóknak azt mondja, hogy egészségünk érdekében világos, tiszta, száraz, tágas, egészséges levegőjű helyiségben tartozkodjunk, milyen hatása lehet az ilyen tanácsnak, ha a tanító szavai ellenére az iskola és az egész község előtt ismert tanító-lakás sötét, poros, füstös, dohos levegőjű?

Mindenki tudja, hogy azok a tanulók, kik egészséges iskolába járnak, egészségesebbek, mint azok, kik oly iskolába járnak, a hol az egészségtan szabályai nem érvényesülnek. De a hygienikus iskolának nemcsak az a haszna, hogy tanulói között kevesebb a beteg, hanem a gyermekre és különösen a lakosságra nevelő hatást fejt ki.

A legtöbb iskolában, sajnos, nem látunk más védőeszközt a tüdővész ellen, mint a köpőládát. Sok gyermek az iskolában látja az első köpőládát; annak révén megismerkedik a használatával, de a hasznával is. A gyermek látja az iskola tágas szobáit, azok száraz padlóját, magas ablakait. Lassan átmegy ezen hygienikus előnye a köztudatba. A község vezető emberei megtudják, hogy az iskola ezen berendezése az egészségét szolgálja és hogy nem is drága. Lassanként gyarapodik azoknak a száma, kik tudatára ébrednek annak, hogy az ő és családjuk egészségére is kell ügyelni, nemcsak a lábas jöszágére.

Igy azután áldás fakad a kis községi népiskola hygienikus építéséből. Előbb-utóbb még is befogják látni, hogy hygienikus iskolával csinálnak jó közegészségügyet.

Vidéki kiállítások.

Hogy mily fontos szerepet játszik a modern nemzetek életében a kiállítás, az immár tudvalévő dolog. Buzdit, lelkesít, tanít, oktat. Módot nyújt az embereknek, népeknek az összehasonlításokra, egybevetésekre, a látottakat jól megjegyezvén maguknak, megtudják,

T Á R C Z A.

A bátor ember.

Elbeszéli Egy kis fiú.

Tavaly nagyon kellemetlen volt Pusztá-Tatárin a nyár. Az időjárás ugyan szép volt és dinnyénk is volt bőven, de én megbuktam németből és számtanból és ezért egy bántak velem a szüleim, mintha én feszítettem volna keresztre a Jézust. Az édesanyám, akárhányszor csak rám nézett, mindig úgy megsajnál, hogy sirva fakadt, az édesapám pedig mindig megakart ölni, mert megbecstelenítettem a családot. Mikor pedig az első napon megettem három kis dinnyét és hozzáfogtam a negyedikhez, megint pofon akart ütni. Én ezért többnyire az istállóban tartózkodtam a kocsisoknál. Hanem ebből is baj lett. Az édesanyám ugyanis minden szombatn maga fésült meg a sűrű fésűvel. Addig fésült, míg aztán egyszer hangosan elsikoltotta magát és azt mondta, hogy most már végleg elzüllöttem és az édesapám beszaladt és megnézte a fésűt és megint megakart ölni.

Akkor jött a házukba Dusa. Dusa a nagybátyám leánya, a Pista bácsié, aki Eszéken lakik és másképp veti a keresztet, mint mi, mert ő szerb. Azért küldték hozzánk, mert az édes anyja összeveszett az édesapjával és hirtelen elcsapta a nevelőt. Erről nekünk gyerekeknek nem szóltak semmit, de azért mi rögtön tudtuk.

Dusa szintén tizenkét esztendő, de nagyobb, mint én, olyan szép, mint egy angyal, a szeme pedig olyan, mint a fekete macskánké. Mindjárt első nap megakartam czibálni a hosszú haját — a hugaim haját mindig megszoktam czibálni — de ő olyan kemény pofont adott nekem, hogy szikrát hányt a szemem. Ezen nagyon esodálkoztam és dühbe jöttem, mert nálunk a leányok nem mernek vissza ütni, hanem pityeregni szoktak, ha megverem őket és ennél fogva nekimentem Dusanak, hogy földhöz vágjam. Ekkor egy ökölesapást kaptam a karomra, úgy, hogy egészen elzsibbadt, aztán egy másikat a gyomromba, úgy hogy émelyegni kezdtem, egy harmadikat pedig az orromra kaptam, úgy, hogy megeredt az orrom vére, én még akkor hozzá se tudtam nyulni. Ezt pedig boxolásnak nevezik. Én nem sejtettem, hogy egy fehér ruhás kis leány boxolni is tud. Dusa azonban tud, sőt vívni is tud, meg lovagolni, mert Pista bácsi, aki egy kicsit fuzsitus ember, megtanította mindenre, mert nagyon fájt neki, hogy Dusa nem lett fiú, hanem leány.

Én tehát a kúthoz mentem, megmostam a véres orromat, Dusa meg bement a házba, a szeme pedig igazán úgy fénylett, mint a fekete macskának.

Én aztán egy hegyes vasdarabot tettem a zsebembe és elhatároztam, hogy betöröm a fejét, mert ha annyiban hagyom a dolgot, szégyen volna az egész osztályunkra. Nem bánom, ha édesapa megint agyon is üt érte, legfőlebb megszököm hazulról: különben is régi tervem egyszer megszökni.

Délután elmentem halászni. Nálunk nem szokás horoggal vagy hálóval halászni, mert nálunk csak Pecze-árok van. Az ember leveti a csizmáját és fölgýúri a nadrágját, aztán térdig gázol a vízbe és keresgél a kimosott part alatt. A halat, ha ugyan fog az ember, a nadrágja zsebébe teszi az ember. Hát amint megyek a vízben, hát egyszerre a másik oldalon szembejön velem Dusa. Ő is meztláb volt s ruháját föltúrte térdig és ő is halászott. Én nem fogtam még semmit, de ő egy igen szép csikhalat fogott.

Kivettem a zsebemből a hegyes vasdarabot és azt mondtam neki: No, most meghalsz!

Dusa azonban nem ijedt meg, hanem kidobta a halat a partra, aztán fölkapott egy nagy kerek követ és azt mondta: Legyen szerencsém!

Nem akartam megtámadni, mert tudtam, hogy ez a szerb nő mindenre képes, azért cselhez folyamodtam, mint az indus-vadák szokták és zsebetettem megint a fegyveremet és nevetve mondtam, hogy hiszen én csak tréfálok!

Erre ő is nevetett és eldobta a nagy követ és ilyenképpen szólt hozzám!

— Ha akarod, kössünk békét, mert én nem szeretek verekedni, ha nem muszáj. Nekem talán egy hónapig is nálatok kell maradnom, mert ahányszor a guvernant vagy a szobaleány miatt baj volt, mindig egy hónapig tartott otthon a harag és azt már látom, hogy a hugaiddal nem lehet semmit sem kezdeni, mert azok

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

jainál ugyint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után

is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alanti céggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel. (Svájcz.)

mit, hogyan és mikép kell tenni; mint helyesebb, hogy észszerűbb, mikép lehet valamit tökéletesíteni, fejleszteni és így tovább.

A kiállítások haszna, nagy jelentősége elvitázhatatlan. Minden téren, minden irányban csak tanulságokat szűrhetünk le a jól szervezett és összevágó kiállításokból. A legnemesebb, legszebb versengésre ad alkalmat, teljes valójában bemutatja a tudást, a képzettséget, a szorgalmat és észbeli képességet.

Minden formában nagy értéke volt a kiállításoknak, akár vilákiállítás, akár országos kiállítás alakjában nyilvánult meg. De kétszerte nagyobb becse van a lokális jellegű kiállításoknak, a mikor egyes nagyobb vidékek rendezik ezeket, a környék belevonásával. Így kisebb területre van összeszorítva mindaz, a mi nagyobb-szabású kiállításon teljesen elenyész, a száz meg száz kiállító között ugyyszólván szem elől vész, míg a kisebb-arányú kiállításokon a kiállított tárgyak nem kerülnek el figyelmünket, jobban összehasonlíthatjuk az egyes dolgokat, korrektebb bírálatra nyílik alkalmunk, a kiválót, a jót, az elsőrendűt azonnal felismerjük, a harmad, negyedrangú tárgyakat is meglátjuk.

Ilyentájt az ország megannyi részében rendeznek mezőgazdasági- és iparkiállításokat. És ez helyesen van így. A vidék sokat károsodott, sokat veszített azzal, hogy mindent összepontosítottak a fővárosban, minden Budapesten volt, a provincia rovására. A vidék élete a halottéhoz hasonlított, erei petyhüdtek voltak, vérkeringése lomha, nem haladt, nem fejlődött, míg a főváros rohamosan emelkedett.

Mióta meghonosultak a vidéki kiállítások, egészen megváltozott a provincia élete. Van élénkség, eleven-ség, szabatos vérkeringés, pezsdülő élet. És a nép tanul kedvvel, kitartással, ambícióval és az ipar fejlődik, halad, a viszonyok javulnak, az állapotok kedvezőbbek lesznek, szóval a vidék százados maradiságából kivetkőzödni kezd, gyermekes felénkségét lerázza magáról, bátran, szilárdan lép a küzdőterre, megvívni a dicső harczt a többi helységekkel.

És az egyes vidékek egymással vetélkednek, melyik tud szebbet, jobbat, értékesebbet produkálni. Nem játszik itt az irigység, a kajánság közre, hanem egy tiszta cél érdekében küzdenek: a tökéletesedés, a fejlettség magas fokának elérésére. Ebben a munkában aztán egy közös, együttes, felette nemes cél szolgál: a haza, az ország boldogulásának, jólétének előmozdítását. A hol vállvetett, egyöntetű munkával találkozunk, a mely nemzet fiai mint egy ember dolgoznak, alkotnak és munkálkodnak, ott virágzásnak kell indulnia mindennek, ott még a kóró is virágot terem.

Munkára fel! Dolgozni kitartással, fáradozni csüggedlenül, munkálkodni megállapodás nélkül, míg el nem érkeztünk arra a pontra, mely kívánatos és szükségszerű.

A gyulafehérvári ipartestületben néhány évvel ezelőtt megfogalmazott az eszme egy iparkiállítás rendezésére s e célra pár száz koronát el is helyezett a választmány a

városi hatóság kezelésébe, — de attól fogva nem tett egy lépést sem, hogy a kiállítás ügyét valamivel előbbre vitte volna.

Van-e jelentősége a prakszisban a termelési kísérleteknek.

A jövedelem fokozására és biztosabbá tételére nemcsak rendszeres trágyázással, helyesen berendezett vetésforgókkal és okszerű talajmiveléssel lehet törekedni, hanem legelső sorban megfelelő, viszonyaink közé teljesen beillő és ott a legnagyobb terméshozamokat szolgáló növényfélések termelésével is. A legtöbb gazdaságban az ott termelt növényfélések pusztán megszokásból termeltetnek, mert ámbár a birtokos legtöbb esetben elismeri azt, hogy más értékesebb növényfélések termelésével sokkal szebb eredményeket lehet elérni, mégis reáfogja, hogy azok az ő termelési viszonyai közé be nem illenek, meg nem próbálja azok termelését s marad a régi megszokott, szerinte a „keveset, de biztosan“ termelő feleség mellett. Ilyen elvek mellett a mai valóságos viszonyok között azután nincs mit csodálkozni azon, ha boldogulni nem lehet. Mi lenne itt a teendő? Gondos, céltudatos törekvéssel kikeresni azon növényféléseket, a mely az eddiginél úgy terméshozomra, valamint minőségre jelentékenyen többet és jobbat terem. Fáradtságos és sok türelmet igénylő eljárás, de előbb-utóbb célhoz vezet.

Az eljárás abból áll, hogy növénytermelési kísérletekkel kisebb területen termelve határozzuk meg azon növényféléseket, mely viszonyaink közé legjobban beilleszthető. Ha esetleg többféleség foroghat szóban, az e célra szolgáló és csak a rendes megszokott mívelésben és trágyázásban részesített területet annyi parcellára osztjuk fel, a hány növényféléseket akarunk összehasonlítani. Mindenik parcellára más-más növényfélélt vetünk el, figyelembe véve azt, hogy a gazdaságunkban ez ideig termelt félések okvetlenül kísérlet tárgyát kell hogy képezzék, mert csak így vagyunk képesek pontos összehasonlítást végezni. A kísérletezésre szolgáló parcellák területe minimálisan $\frac{1}{4}$ -1 kat. hold között váltakozzon, mivel kisebb területekről pontos adatokat összeállítani nem lehet. A tényészet közben lelkiismeretes pontossággal jegyzendő fel minden eltérés és esemény, a vetés ideje, a mely az összes féléseknél egy napon kell hogy történjék, a virágzás, érés, aratás ideje stb. Ha a növényfélések közül egyesek pl némely növénybetegségek iránt nagyobb hajlandóságot mutatnak, ez is feljegyzendő, valamint annak kártételei, mérve stb. Az összes egy kísérletet képező növényeket egyenlő ápolásban kell részesíteni, mert csak így tudjuk biztosan megállapítani azt, hogy a származott termésteleket nem a jobb mívelés okozta, hanem az az illető növényfélése jellegzetes tulajdonsága. Az aratás után ne elégedjünk meg csak avval, hogy a termés mennyisége szerint osztályozzuk az egyes féléseket, hanem minőség szerint is s a kettőnek összevetéséből számítsuk ki az ér-

ékszámokat. Ilyen módon biztosan megállapíthatjuk a viszonyaink között leginkább termelhető féléseket. Egy év eredménye azonban még nem lehet feltétlenül irányadó, hanem 2—3 évre van szükség, hogy azután ezek eredményeiből biztos következtetést vonhassunk s a bevált féléseket a nagybani termelésbe is átvihessük.

UJDONSÁGOK.

Gyulafehérvár, 1904. június 30.

— **Kinevezések és áthelyezések.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter Csepregy János m. kir. járási állatorvost Nagyenyedről Kolozsvárra helyezte át és hasonló rangban az ottani főállatorvos mellé osztotta be s helyébe Császár József m. kir. állatorvost Csikszerdáról Nagyenyedre helyezte át. A vall. és közokt. miniszter Szongott Józsefát, a nagyenyedi polg. leányiskola munkatanfolyamának tanítónőjét, a kolozsvári polg. leányiskolához segédtanítónővé nevezte ki.

— **Kitüntetés és jubileum.** Palugyai József nagyenyedi számvéviségi főnököt a pénzügyminiszter pénzügyi számtanácsossá nevezte ki. A nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság és a mellé rendelt számvéviség tisztviselői kara ebből az alkalomból, valamint a folyó évben betöltött 24 éves szolgálati jubileuma alkalmából is a „Két hattyú“ kerthelyiségében folyó évi július hó 2-án szombaton este 8 órakor társasvacsorát rendez a tiszteletére.

— **Tiszteletbeli megyei aljegyző.** Vármegyénk főispánja dr. Roska Miklóst, ki közigazgatási gyakorlatra városunk rendőrségéhez van beosztva, vármegyei tiszteletbeli aljegyzőnek nevezte ki. A kinevezési okmányt f. hó 29-én kapta meg és 30-án a vármegyei közgyűlésén felesküdt.

— **Halálozás.** Kadicsfalvi Török Antal nyugalmazott vármegyei árvaszéki közigyám élete 84-ik évében f. hó 21-én délután félkét órakor szívszélhűdés következtében hirtelen elhalt. Hült tetemét csütörtökön délelőtt 10 órakor, a Szentkirály-utcai házában a róm. kath. egyház szertartása szerinti beszentelés után, vasuton Fogarasra szállították, hol elhalt neje mellé a róm. kath. temetőbe temették el. Az engesztelő szentmise-áldozatot Fogarasra 25-én tartották érte. Halálát fia Török Bálint fogarasi kir. járásbíró és neje Schivánovich Irma gyászolja. Török Antal a helybeli rkath. főgymnasiumnak a hetvenes évek elejétől, világi gondnoka volt. Mikor tisztét azzal kezdte meg, hogy eljött Gyulafehérvárra, meghitta a tanártestületet a „Galambhoz“ címzett várbeli vendéglősnél tartott ebédre s őket megvendégelve összetartásra kérte fel. Azóta eljött minden esztendőben, megnézte az iskolát, meghallgatta a feleleteket, statistikát is vitt magával s eljött a vizsgálatokra is. Jutalmi alapítványa van az intézetnél.

— **A nagyenyedi Oltáregyesület megalakulása.** Folyó hó 19-én d. e. 11 órakor Nagyenyeden a róm. kath. templomban lelkes és ünnepies hangulatban folyt le az

nyafka libák, De mi ketten jó pajtások lehetnénk s sok mulatságos dolgot követhetnénk el, ha nem árulkodnál rám.

- Jól van, — mondtam, — kössünk békét.
- Isten téged úgy segéljen? — kérdezte.
- Isten engem úgy segéljen! — mondtam.
- Hát akkor ezentúl jó barátok vagyunk.

Azzal hozzám lépett és kétszer megcsókolt. Így történt, hogy élethalálra szóló barátságot kötöttünk, aztán együtt halásztunk a Pecze-árokban, de a szép esik mellé csak egy hitvány kis cigányhalat foghattunk még.

Dusa még nálunk volt, mikor hozzánk jött vadászatra Kempelen bácsi. Kempelen bácsinak furesa tüskés szemöldöke van, a bajusza pedig hosszan lelóg, mint a tengeri rozmáré a Payer-expedició képein, a járása pedig olyan ünnepélyes, mint a miséző papé. Kempelen bácsi semmit sem beszél és mindig olyan arcot csinál, mintha dühös volna. Ez azért van, mert ő igen bátor ember. Egy pár esztendővel ezelőtt pisztolyduellumban agyonlőtte Suskovics bácsit, aki az édesanyám távoli rokona volt és akkor Suskovics néni úgy megijedt, hogy ő is szörnyet halt. Pedig nem is ő rá lőttek, de hát ilyen ijedős az asszony-nép. Azóta nálunk mindenki nagyra becsüli Kempelen bácsit, örülnek, ha eljön, mindig a főhelyre ültetik az édesmama mellé, az urak gyufát adnak neki, ha szivarra akar gyújtani, a nők pedig azt mondják, hogy érdekes ember. Való igaz, hogy mindig nagyon bátor arcot csinál. Egyszer láttam, mikor borotválkozott, az álla szappanos volt, de akkor is szigoruan összeráncolta a homlokát. Ha meg iszik egy kis csit, — mert nálunk vadászati után mindig isznak, — akkor még haragosabb lesz és mindig körülnéz, hogy elég bátornak tartja-e mindenki az asztalnál. Ilyenkor

az urak nagyon szoktak vigyázni, hogy véletlenül olyat ne mondjanak, amit rossz neven vehetne Kempelen bácsi. És azt is mondják, hogy mindig töltött revolver van a zsebében.

Én Dusanak mindent elmondtam, amit Kempelen bácsiról tudtam, hogy agyonlőtte Suskovics bácsit és hogy Suskovics néni is meghalt és hogy milyen bátor ember, — ebédnél aztán mindig csak Kempelen bácsit nézte. Végül Kempelen bácsinak feltűnt, hogy Dusa le nem veszi róla a szemét és így szólt hozzám:

— Tetszem magának, kis leány?

Dusa mindig megszokta mondani, amit gondol és így felelt:

- Bizony nem tetszik nekem.
- És ekkor kiköpött.
- Hát akkor miért néz folyton?
- Mert szeretnék magától valamit kérdezni.

Édesmama már akkor rosszat sejtett, apa pedig vasvilla szemekkel nézett Dusra. Kempelen bácsi azonban biztatta Dusat, hogy csak kérdezzon tőle akármit, ő válaszolni fog. Dusa ekkor összeráncolta a fekete szemöldökét és a fénylő macskaszemével olyan erősen nézett a rozmárbajszú bácsira, hogy magam is megijedtem. Csendesen mondta:

— Megjelent magának álmában már Suskovics néni?

Erre nagy ijedtség támadt a szobában és én azt hittem, Kempelen bácsi mindjárt kiveszi a töltött revolvért s agyonlövi Dusat. Édesmama azonban kivezette Dusat és büntetésül nem adott neki gyümölcsöt, pedig Dusa vendégünk volt. Engem is kikergetett apa, de az nagy igazságtalanság volt, mert én meg se mukkantam, sőt aznap véletlenül igen jól viseltem magamat. Dusa

azonban igen dühös volt, hogy nem kapott gyümölcsöt és egyre azt mondta nekem, hogy ezt nem viszi el szárazon Kempelen bácsi. Két napig dühös volt, mert nem eresztették az ebédlőbe, hanem külön terítettek neki a gyermekszobában, akkor aztán kész volt a boszúállás terve. Estére végre is hajtotta és én segítettem neki, bár nagyon féltem és ellenkeztem, mégis segítettem neki, mert amit ő akart azt mindig megtettem.

Az urak egész estig vadásztak és künn a tarlókon zsványnepecsenyét sütöttek, úgy, hogy mikor hétkor hazajöttek, majd leragadt a szemük a nagy fáradtságtól meg a bortól és tüstént ágyba feküdtek. Édesmama a hugaimmal odaát volt Szombathyéknál teán, de Dusat és engem nem mertek magukkal vinni. És ekkor hajtottuk végre a tervünket. Dusa kibontotta a haját, az arcát befehéřítette lisztporral és korommal nagy fekete karikát csinált a szeme köré, aztán egy fehér lepedőt vett magára, mint a kísértetek szokták. A fekete kandúrt bepólyázta egy gyerekpólyába, de a farkát künnhagyta, hogy megfoghassa a kezével. Én pedig magamhoz vettem a varázslámpámat, melyet laterna magica-nak hívnak s amelyet az édes Jézuska hozott nekem 4 frt 70 krajcárért, mert karácsonykor elég jó bizonyítványom volt és akkor még senki sem merte volna remélni, hogy év végén megbukom két tantárgyból. Én sem.

Mikor a vendégszoba előtt hallgatództunk, Kempelen bácsi már úgy hortyogott, mint az ináresi fűrészmalom, amely gőzerőre van berendezve. Óvatosan benyitottunk a sötét szobába. Dusa szembeállott az ágygyal, magam pedig a divány mellé állottam és fogam borzasztóan vaczogott a félelemtől, de azért mégsem szaladtam el. Ekkor a laternából kék fényt vetettem a

„Oltáregyesület“ megalakulása. Megelőzőleg főtiszt. Soóthy Gyula szemináriumi lelkiigazgató, mint a központi Oltáregyesület igazgatója tartott a legméltóságsabb Oltáriszentségről ünnepi beszédet. A szt. beszéd elhangzása után Deli Ödön házfőnök ismertette az Oltáregyesület célját és szükségességét. Miután az egybegyűlt nagyszámu és teljesen intelligens közönség a felvetett egyesülési törekvést magáévá tette, áttértek a tisztikar megválasztására. A tisztikar a következőképpen alakult meg: Diszelnök: Török Bertalanné. Elnökök: gr. Busseul Henrikné, Kovrig Tivadarné, Krizmanics Vilmosné, Szász Józsefné. Al-elnökök: dr. Botz Józsefné, Cimer Józsefné, özv. dr. Donogányi Jakabné, Folyovich Sándorné, Müller Mihályné, Pogány Jánosné, id. Winkler Jánosné. Igazgató: Deli Ödön. Igazgatósági tagok: Albert Ivánné, Baranyai Károlyné, Benedek Gáborné, Bereczky Miksáné, ifj. Imreh Józsefné, Janesó Lajosné, Kaáli Nagy Endróné, Kovács Józsefné, Lászlófy Józsefné, Nagy Ignáczné, Papp Aurelné, Sándor Jenóné, Szongott Pepi, Uray Lászlóné. Jegyző: dr. Müller Jenóné. Pénztáros: Tangel Józsefné. Gr. Majláth püspök úr ő méltóságát az egyesület táviratilag üdvözölte és az első imádási napot július első vasárnapjára tűzte ki.

— **Majális.** A helybeli ágostai evang. nőegylet tavaszi mulatságát f. hó 26-án kitűnő sikerrel tartották meg. Tultett ennek a majálisnak a sikere egy erkölcsi mint anyagi tekintetben is az ideai majálisok mindenikén. Ott volt városunk színe-java a társadalom minden rétegéből. Volt sok tánczos, még több tánczosné és volt jó kedv bővében. Az idő is kedvezett, mert nem volt az esti levegő hideg. A katonazene pedig kitartó türelemmel törekedett mozgásban tartani a lábukat. Ezen mulatságon felülfizettek: Löw Károly 20 kor., Nestor Emil 8 kor., Mendel Manó 5 kor., Rosner Lázár 4 kor. Bervei Jónás Gyula, Deutsch Adolf, Szóts Zoltán, Váczy József, Schuller József 3—3 kor. Dahinten Viktor, Báró Reichlin főhadn., Hegedüs István, Grosz Frigyes, Neth százados, Baumann Arnold, Gellner Frigyes, Szekál Ignác, Láhni Károly, Grell Mihály, Szabadi Károly, Fröhlich Gyula, Berrek Károly, Löw Emil, Rass Károly, Novák Ferencz, Löw József, Petri Vilmos, Engel Miksa 2—2 kor., Szilágyi József 1.40 kor., Dr. Felszeghi Lajos, Felszeghi Ernő, Gindisch N., Dr. Fodor S., Schindler hadn., Deutsch Manó, Ernst Frigyes, Haas Vilmos, Glatz főhadn., Klein ezredes, Grzswinsky őrnagy, Witzigmann ezredes, John alezredes, Papp Károly, Kárpiss János, Bartalis József, Zakariás őrnagy, Dénes Izor, Polónyi Géza, Dr. Csubry Bonifác 1—1 kor.

— **Érettségi vizsgálatok.** A nagyenyedi Bethlen-kollégium főgimnáziumában véget értek az érettségi vizsgálatok, melyen Zeyk Dániel főgondnok elnökle, Gáspár János gondnok h. elnökle és dr. Szádeczky Gyula kolozsvári egyetemi tanár jelenlétében három és fél napig tartattak. Az eredmény nemcsak kielégítő, hanem egyenesen szépnak mondható. Szóbeli vizsgálatra állott 38 növendék; ezek közül jeles sikerrel tettek vizsgálatot: Nagy Béla, Tóth Doma, Varga Zsigmond

és Vinczi Károly; jó sikerrel egyszerűen érettnak nyilvánított 22; két óra visszautasított 1, egy évre 1.

— **Juliális.** A gyulafehérvári ipartestület f. év július hó 3-án délután a „Népkertben“ versenytékézésel, világpostával és konfetti dobással egybekötött táncmulatságot rendez. Belépti díj: személyjegy 1 kor., családjegy 4 tagig 2 korona, azonfelül 3 korona. Versenytékézés 4—6 óráig. Kezdeté 6 órakor. Kedvezőtlen idő esetén is meg lesz tartva a mulatság.

— **Iskolai vizsgálatok.** A helybeli állami elemi iskola vizsgálati jun. 25-én délután ünnepélylél záródtak. A vizsgálatokon a növendékek szép sikert mutattak fel s különösen emeljük ki, hogy az idegen ajkuak a magyar nyelvben sikeresen haladtak előre. A vizsgálatokon a gondnokság tagjai és a közönség nagy számban vett részt. A gondnokság tagjai közül ott láttuk Avéd Jákót, Ruszán Floriánt, Tekuleszku Miklóst, Vajda Lajost, Fröhlich Gyulát és másokat. A záróünnepélyen, melyet az udvarban tartottak meg, a gondnokság csekély, a közönség azonban nagy számban jelent meg. A gyermekek szépen énekeltek és szavaltak s az igazgató értékes beszédet mondott. A gondnokság nevében Avéd Jákó magyarázta a közönségnek, hogy mi is hát az a tanítói állás.

— **Juliális.** A helyben időző diák ifjuság 1904. július hó 2-án a „Népkertben“ a gyulafehérvári főgimnázium „segély alapja“ javára zártkörű nyári táncmulatságot rendez. Családjegy 3 kor. Személyjegy 1 korona. Kezdeté este 7 órakor. A zenét Káló G. szolgáltatja.

— **A székelyekről.** Az „Aradi Székely Otthon“ a székelyekről egy füzetet tett közzé, melynek ára 1 korona. A füzetnek hivatása, hogy ezekből a koronából az Agyagfalván felállítandó székely emlék költségeihez hozzá járuljon, másfelől azonban az is hivatása, hogy a székely ügyet elősegítse s a székelyekkel megismertessen. A ki egy füzetet megvesz és azt elolvassa, segít egy szép hazafias emlékmű létesítési munkáján és megszereti a székelyeket s támogatásukra siet erkölcsileg is. Venni lehet a helybeli Székelytársaság alelnökségénél.

— **Uj ügyvédi iroda.** László Jenő dr. a Hunyadi téren Cirlea S. Péter kereskedése mellett ügyvédi irodát nyitott.

— **Hazai kamarák tanulmányutja.** A hazai keresk. és iparkamraák az ország különböző vidékeinek s az ottani viszonyok megismerése céljából évenként tanulmányutat rendeznek a kamarák bel- és kültagjai részére. A f. évben augusztus hó 7—17 napjain a marosvásárhelyi kamara fogja a Székelyföld vadregényes vidékeit és fürdőit megismertetni a kirándulókkal. Az utirány és utiterv a következőkben állapított meg. Aug. 7-én érkezés Maros-vásárhelyre, aug. 8-án kocsikon Szászrégen, Ratosnya, Toplicza községen át Borszék fürdőre, aug. 9—10 tartozkodás Borszéken, helyi kirándulások, aug. 11-én Szárhegy (márványbánya), Gyergyószentmiklós, Csíkszentdomokos (meghálás), aug. 12-én Mádéfalva, Gyimes (hátarállomás) indulás vasuton Csíkszeredára (meghálás),

Mikor reggel fölébredtem, igen örültem a sikerült tréfának, de apa rosszkezdű volt a reggelinél és azt mondta, hogy Kempelen bácsit haldokolva találták a szobájában. Erre már én sem örültem. Kempelen bácsit a nyavalya törte és félrebeszélte és édesmama azt mondta, nagyon kellemetlen, hogy a mi házunkban lett beteg. Később Dusával kimentünk az ököristálló mögé és ott ünnepélyesen megesküdtünk, hogy ezt nem fogjuk elmondani senkinek. Meg is tartottam az esküt, csak két jóbarátomnak mondtam el, de ők viszoneskütek tettek, hogy a kintpadon sem vallják be az igazgató úrnak. (Mind a kettő igen elszánt ismétlő).

Kempelen bácsi még öt napig feküdt, de nem halt meg, hanem hazavitték tragacson. Még akkor se tudta, hogy fiú-e vagy leány. Azóta elmúlt egy esztendő és most már egészen jól van. A multkor láttam a templomban, bottal jár, de azért egészen jól van, csak ezukkol egy kicsit.

A vakáció, fájdalom, igen gyorsan röppent el, mint rendesen és Dusa igen sajnálta, mikor a kedves szülei három hét mulva már kibékültek és őt hazavitték. Ámbár csak leány, mégis be kell vallanom, hogy nem is mertem még fiút, aki olyan lett volna, mint ő. Mert akárhányszor fájt is neki valamije, azért sohasem sírt, még akkor sem, amikor megrugta a Fanni. (Fanni egy csikó.) És nem is árulkodott soha. Most is sokat gondolunk egymásra és gyakran igen szép képes levelezőlapokat kapok tőle. Ha nagy lesznek, talán feleségül veszem, mert ő ezt igen óhajtja, de előbb meg kell tanulnom a boxolást, különben mindég neki lenne igaza, ami lealázó volna rám nézve.

Herczeg Ferencz.

aug. 13-án csíkszeredai és zsögödi fürdők megtekintése, továbbutazás Tusnádra (meghálás aug. 14-én Tusnád (d. e. Szt. Anna tóhoz kirándulás), ebéd áldomás, Szeppiszentgyörgy, kirándulás Előpatak fürdőre, estére vissza (meghálás), aug. 15-én reggel megérkezés Brassóba, ittartozkodás. Aug. 16-án indulás Predealon át Sinaia (román királyi nyaralótelep), estére vissza Brassóba. Aug. 17-én hazautazás. Ez élvezetes és tanulságos kirándulás összes vasut, kocsit, szállás- és ételmi költségei 160 koronára mennek. A résztvenni szándékozókát felkérjük, hogy kamaránk irodájában f. évi június hó 30-ig jelentkezzenek. Kolozsvár 1904 június 20. Az elnökség.

— **Újmisés pap.** Koser Szevér a helybeli ifjuság egyik kedvelt tagja s a helybeli papnővelőintézet egyik rendes növendéke a mult vasárnap áldozópappá szenteltetvén, f. hó 29-én mondotta el első miséjét a székesegyházban Zomora Dániel kanonok védővezetése alatt. A templomot a hívők sokasága teljesen betöltötte. A misénél a helyben időző áldozópapok segédkeztek, nevezetesen Rass Károly, Utsnay István és Korbuly Ignác. Vass Albert dr. mise közben, az evangelium felolvasása után, igen szépen kidolgozott s amellet mindenkit megható beszédet mondott a papság örömeiről és töviseiről. Mise alatt többen, köztük a családtagok is áldoztak. A mise végzetével a fiatal pap megáldotta a jelen levő papságot, a család tagjait, volt tanárait és tanuló társait és a híveket, mely alkalommal emlékképeket és a kinyomatott szent beszédet osztották ki. Délben az új pap sógora Schuhr Károly városi kertész házában nagyszabásu ebéd volt, melyen a családtagokon kívül Zomora Dániel kanonok-plebánus, a misénél segédkező paptársak, az újmisés pap gymn. tanárai és tanuló társai Roska József r. főkapitány és Kádár Miklós v. tanácsos, Körösy László v. számvevő, Grosz Frigyes mulakatos és mások vettek részt. Ebéd alatt, melyből jó későig elhúzódó vacsora is lett, számos felköszöntőt mondtak a püspök úrra, az újmisés papra és a jelenlevőkre.

— **Diákkisasszonyaink,** kik városunkban a nőnevelés terén a haladó irányt, a nőemancipációt képviselik, — ismét egy lépéssel közelebb jöttek céljukhoz. Mint értesülünk Deutsch Ella, Kolumbán Mariska és Springer Sárka kisasszonyok a budapesti, zöldfa utcái leánygimnáziumban f. hó 23-án jó sikerrel abszolváltak a hatodik osztályt. Ezt különben meg is értelmelték, mert valóban páraflan szorgalommal és kitarással igyekeztek nehéz feladatukat megoldani. Talán felvethetnők azt a kérdést, hogy diákkisasszonyaink szülői helyesen jártak el, hogy leányaikat komoly tanulmányokra adták? A felelet erre határozottan igenlő. Városunkban a nőnevelés két intézet — a zárda s az állami elemi iskola — kezében van. Mindkettő a maga körében nagy buzgalommal és ambícióval igyekszik a fokozódó társadalmi igényeket kielégíteni s ha tekintetbe vesszük, hogy e két intézet oly sok év után csak három diákkisasszonyt kreált, ez ellen kikelünk nem szabad. Ha leányaink gyakrabban csapnának fel diákkisasszonyoknak, ez határozottan elítélendő volna, ehhez már sok szó férne. Három diákkisasszony azonban perczenek épen megfelelő, nem is sok, sőt elég arra, hogy kicsiny városunkban a nőnevelés neolog irányát képviselje, elég arra, hogy városunk is a nőemancipációnak szerény óázisa legyen. Gratuláljuk diákkisasszonyainkat és a modern gondolkodású szülőket!

— **Hölgyeink figyelmébe.** Koch J. az „Európa“ szabás feltalálója és jeles tanára városunkba érkezett és az Erzsébet szálloda nagy termében július hó 4-én kezd meg az országos hírvető női ruha szabászatitannófolymát. A tanfolyam látogatására igen sokan készülnek úgy leányaink, mint az asszonyok közül. Alkalmunk volt látni azokat az elismerő nyilatkozatokat, melyek bizonyítják Koch tanár ritka előnyös módszerét, mely szerint bárkivel rövid idő, alig 2 óra alatt képes a nő ruhák alapos szabását elsajátíttatni. Nem mulasztathatjuk el őt hölgyeinknek kiváló figyelmébe ajánlani.

— **Üzlethelyiség változtatás.** Grund Jósef férfi és női ruha üzletét f. évi július havában áthelyezi a Baruch-féle házba, a Cirlea S. Péter és a Rozner Lázár üzletei közé.

— **Japán-magyar nyelvrokonság.** A diadalmas japánok ráczáfolnak arra a latin közmondásra, hogy fegyverzajban elnémulnak a muzsák. Ugyanis a tokiói egyetem ősz tanára: Hiámu Manuru a mikádó megbízásából tegnap negyvenhét napi ut után Budapestre érkezett, hogy itt a japán-magyar nyelvrokonság ügyében mélyreható kutatásokat tegyen. A tanár erre az útjára már régen készül, a magyar nyelvet évek óta tanulmányozza, hogy folyékonyaságra tegyen szert, több magyar

falra és Dusa odaállott a fényes tányérba és a szemét forgatta. A fekete macskát pedig a karján tartotta, mintha pólyásgyerek volna. Ámbár tudtam, hogy Dusa, mégis olyan iszonyú és kísérteties volt, hogy halálra megijedtem és a laterna reszketett a kezemben és a kék fény is táncolt. De azért mégsem szaladtam el.

És Dusa ekkor üvöltöteni kezdett.

— Kempelen! Kempelen! — üvöltött — Kempelen!

Hanem a bácsi igen mélyen aludt és csak akkor ébredt föl, amikor Dusa már sokszor üvöltött. Ekkor egyszerre felült az ágyában és mereven nézte a reszkető fényt.

— Ismersz Kempelen? — üvöltötte Dusa.

— Ki az? Mi az? — ordította a bácsi.

— Suskovicsné vagyok, akinek meggyilkoltad az urát. A gyerekeknek nincs sem apja, sem anyja, elhoztam neked, nesze, neveld föl!

Azzal a farkánál odadobta a macskát az ágyra. A macska ijedt nyekkenéssel ráesett Kempelen mellére, onnan fölugrott az almáriom tetejére, mint egy fekete ördög.

Kempelen bácsi nem szólt semmit, hanem visszafeküdt a párnára. Én pedig hirtelen elfujtam a laterna gyertyáját, aztán kiszaladtunk az ajtón, miközben jól összeütöttük a fejünket. A macska alábunk alatt rohant ki. Azt hittük, hogy Kempelen bácsi fel fogja lármázni az egész házat, de biz az meg se mocczant a szobájában. Dusa aztán megmosakodott, anélkül, hogy valaki észrevette volna a cselédek közül s mire édesmamáék visszajöttek Szombathyéktól, akkor már mi ketten mélyen aludtunk, ki-ki a maga szobájában.

lapot járattott. Tokióba E lapok közül tegnap az Egyet-
értés szerkesztőségében tett látogatást és kérte, hogy
mutassák be úgy Kossuth Ferencnek, kinek politikai
cikkeit rendesen olvassa, mint Eötvös Károlynak, kinek
az Egyetértésben olvasott műveiről elragadtatással beszélt.
Szerinte a világirodalom kevés olyan emlékiratot tud
felmutatni, mint Eötvösnek a „Nagy per” című munkája
melyet japán nyelvre lefordítani szándékozik. Az ősz ta-
nár általában igen előismerőleg nyilatkozott a magyar
irodalomról és napi sajtóról, melynek olesóságát feltü-
nőnek és páratlannak találta. „Az olyan napilapok, me-
lyek ekkora terjedelemben jelennek meg, mint az önök
lapjai s a politikán kívül annyi közhasznú tájékozást
nyújtanak a gazdasági élet, a művészetek és az irodalom
köréből, mint például az Egyetértés, Japánban 3—4-
szer akkora árba kerülnek” — így szólt Hiamu Manuru
és alig akarta elhinni, hogy az Egyetértést Magyarorszá-
gon 3 és 1/2 japán jen-ért, az az 7 koronáért kapni le,
hessen. Az Egyetértést egyébként még ennél is olesób-
ban, kedvezményes érben kapják papok, tanárok, kato-
natisztek, állami és vasuti tisztviselők, tanítók, jegyzők,
körorvosok. Kedvezményekben is előjár az Egyetértés:
a hölgyek olvasmányát, a Divatszalon negyedévi egy
forintért adja a kiadóhivatal. Különösen szép lesz az
Egyetértés ezidei karácsonyi ajándéka; Á nagy háború
című remek diszmű. Az Egyetértés kiadóhivatala IV. ker.
Vármegye-utca 11. szám alatt van.

— **Jelentkezések a kolozsvári állami ipari
szakiskolán.** A kolozsvári m. kir. állami ipari szakis-
kola igazgatósága köztudomásra hozza, hogy az 1904/5
tanévi fa és fémipariszak I-ső osztályára a jelentkező-
sek az intézet helyiségében (Kolozsvár, malom utca
26 sz.) folyó évi július hó 1—10-ig a délelőtti órákban
történnek. Rendes tanuló lehet, a ki valamely közép,
vagy polgári iskola 2. osztályát vagy 6. elemi osztályt
sikeresen végzett, s kifejtett ép testalkatú. A kellő elmé-
leti előképzettség hiánya sikeres felvételi vizsgával is
potolható, kivételesen a tanonciskola 3. osztályát siker-
rel elvégzett tanuló is felvétetik. A helybeliek személye-
sen is jelentkezhetnek, mely alkalommal bemutatandó a
jelentkező tanuló születési bizonyítványa (kereszt levél)
utolsó iskolai bizonyítványa, njaoltási bizonyítványa, a
szülői vagy gyámi nyilatkozat arról, hogy a tanuló mely
szakra kívánja magát képeztetni, és kötelező kijelentése
annak, hogy az illető a teljes négy évfolyamot bevége-
zni kész. A jelentkező tanulók az intézeti orvos által
megvizsgálatnak azonnal. Vidékiek a jelentkezést írás-
ban is lehetik a felsorolt okmányok beküldése mellett,
ezek által azonban orvosi bizonyítvány is csatolandó az
ép és egészséges testalkatról. Később jelentkezők csak
üres hely esetén vétetnek fel. A felvételtől értesítés kül-
detik. Az intézet internátussal egybekötve nincsen, te-
hát a fiúk elhelyezéséről a szülők tartozkodnak gonos-
kodni. A felvett tanulók beiratkozás végett szeptember
1—3 napján megjelenni tartoznak, a miről és általában
felvételükről külön értesítést nyernek. Felvilágosítással
szolgál mindezekre nézve részletesebben is az intézet
igazgatósága.

— **Mezei munkások szerződése.** Ujabb idő-
ben egy „Centralstelle zur Beschaffung Deutscher An-
siedler und Feldarbeiter” nevű berlini ügynökség és an-
nak magyarországi megbízottai, főleg az ország német-
ajku vidékein, mezei munkák végzésére Németországba
munkásokat toboroznak; minthogy a szerzett értesülé-
sek szerint ez az ügynökség megbízhatatlan és a magas
munkabérek ígérgetésével a szegény munkásnépet ki-
esálja és azok ott minden pénzüket elkölve csalódva
kénytelenek hazajönni, a belügyminiszter körrendelet-
ben figyelmezteti a hatóságokat, hogy a kiutazni szándé-
kozókat figyelmeztesse az említett ügynökség csalárd
üzelmeire és ügynökei ellen pedig a megtörtő eljárást
indítsa meg.

— **A „Budapesti Ujságírók Egyesülete”**
segélyalapja javára egy Almanachot ad ki, melyben 100
magyar író munkája fog megjelenni és 25 neves festő-
művész festményei, mint különálló műmellékletek lesz-
nek a műben. Az Almanach igazán személt és lelket
gyönyörködtető nagy albumalaku diszmű lesz és potom
5 ftba kerül. Megrendelések a „Budapesti Ujságírók
Egyesülete Almanachja” kiadóhivatalához küldendők. Bu-
dapest, VII., Károly-körút 9. Mutatóul közöljük Herezeg
Ferencz cikkét, melyet az Almanach számára írt.

— **Uj baromfitenyésztési ág.** A közönséges
mezei vagy parlagi galamboknak, melyek minden figye-
lem nélkül ott keltenek a tornyokban, a magtárak ere-
sze alatt stb., a gazda eddig alig vette valamelyes hasz-
nát. Az „Országos Baromfitenyésztési Egyesület”, ezen
segítendő, a parlagi galambok fogyasztását úgy rendezte,
hogy minden időben bármekkora mennyiséget átvehet.
Fizet minden egyes parlagi galamb parabjáért az eladó

helyén 40 fillért és elvállalja a vasuti szállíttás költségeit.
Tekintve, hogy a parlagi galamb évenként tízszer is költ
és husz db. fiatal nevel, s tekintve végül, hogy a kis
galambok felnevelése semmibe sem kerül, ki fog tűnni,
hogy száz pár parlagi galamb eltartása majdnem nyolc-
száz koronát eredményez, mi ezen, eddig ki nem haszn-
ált baromfitenyésztési ágból kétségtelenül figyelemre
méltó jövedelem. A kinek már is volnának eladó parlagi
galambjai, az sziveskedjék azt bejelenteni az „Országos
Baromfitenyésztési Egyesület”-nek Budapesten, VII., Rot-
tenbiller-utca 30. szám.

— **Fournier híres francia syphilidolog** mult
év folyamán egy francia jótékony intézmény felszólítá-
sára könyvet írt, melyben népszerűen ismerteti és ok-
tatja az ifjúságot a nemű étellel járó bajokról. A könyvet
dr. Lobmayer Géza iskolaorvos a szerző engedelmével
magyarra fordította. Örömmel üdvözlöhetjük e munkát,
mert sok jót várunk tőle, s főleg gyermekeik jöletét szívü-
kön hordó szülőknek s gyermekek nevelésével foglalko-
zó egyéneknek melegen ajánljuk. A könyv, tekintve hasz-
nos czélját, daczára redkivüli csinos kiállításának, 40
fillérbe kerül. Megjelent Dobrowsky és Frankenál Buda-
pesten és kapható minden hazai könyvkereskedésben.

— **Ajánlati tárgyalás.** A Nagyeneden állomá-
sozó m. kir. honvéd-zászlóalj élelmi szükségletei 1904.
évi szeptember hó 1-től 1905. évi augusztus hó 31-ig
egy évre ajánlati tárgyalás útján fog biztosíttatni. Szük-
séglelt 138 métermázsa zab, 112 métermázsa széna, 69
métermázsa alomszalma, 66 métermázsa ágyaszalma és
230 köbméter kemény tűzifa. Tárgyalás ideje: 1904.
évi július hó 15-én délelőtt 9 órakor Kolozsvárt, a m.
kir. kolozsvári VI. honvéd kerületi parancsnokság had-
biztossági osztályában. Bővebb felvilágosítással a hely-
beli honvéd állomás parancsnokság szolgál.

— **Köszönet.** A helyi izr. iskola köszönetet mond
Váczy Zsigmod helyi fodrásznak azon szivességeért,
hogy szegénysorsu növendékeiket állandóan — ingy-
nesen — szíves volt megnyírni.

— **Pályázati hirdetmények.** A kolozsvári ke-
reskedelmi és iparkamarához ujabban a következők ér-
keztek: M. á. v. igazgatóság: 1. Anyagszállításra VII/28.
2. sziléziai vontatási szén szállításra VII/5. 3. ócska fők-
tuskók eladására VII/22. 4. műhelyfák szállítására VII/12.
Budapesti I. honvéd ker. par. terményszállításra VII/11-
től. Kolozsvári VI. honvéd ker. par. terményszállításra
VII/11-től Cs. és kir. élelmezési raktár Gyulafehérvár
tűzifa és köszén szállításra VII/11. M. kir. államépíté-
szeti hivatal Kolozsvár. 1. fahid építésre VII/9. 2. hid
kiszélesítési munkákra VI/30. M. kir. államépítészeti hi-
vatal Zilah. 1. út és átereszek építésére VI/30, szilágy-
cehi ref. templom kibővítése és kijavitása munkára
16473/32 K. értékben VII/10. Ezen hirdetmények a ka-
mara irodájában a hivatalos idő alatt betekintheők.

— **Pályázati hirdetmény honvéd bakancs
szállításra.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a
honvédelmi és kereskedelmi Minister urak leiratai értel-
mében értesíti az érdekelt iparosokat, hogy a m. kir.
honvédség 1905 évi szükségletéből 20000 pár bakancs
és 10000 pár könnyű czipő a hazai kisiparosok útján
fog beszereztetni. A bakancsok páronként 10 (tiz) K.
56 fillérben, a könnyű czipők páronként 8 (nyolcz) K.
80 fillérben van megállapítva. Pályázhatnak magánosok
és alkalmi szövetkezetek. Az egykoronás bélyeggel el-
látott ajánlatok ott, hol ipartestület van oda, különben
közvetlen kamaránkhöz nyújtandók be, hogy az ajánla-
tok legkésőbb f. évi július hó 15-ig, hivatalunkhoz ok-
vetlen beérkezzenek. Az ipartestületek által, vagy közvet-
lenül az érdekelték által kamaránkhöz beküldendő aján-
latokon a hol ipartestület van, az ipartestület által, a
hol pedig ipartestület nincs, ott az I fokú iparhatóság
által hivatalosan igazolandó, hogy a pályázók — akár
egyesek, akár szövetkezetek — önálló iparosok. A szö-
vetkezeteknél megjelölendő továbbá az is, hogy a szö-
vetkezetnek ki a meghatalmazottja. A bakancsok 1905
év márczius hó végéig lesznek a budapesti honvéd fő-
ruharaktárhoz beszállítandók. Kolozsvár 1904 június hó
18-án. Veisz József elnök. Gámán Zsigmond kir. taná-
csos, titkár.

Szerkesztői üzenet.

Bervére A passzussal úgy, a hogy megérkezett, nem igen
lehet utazni, hanem talán lehet segíteni rajta. Munkásságát közö-
nettel vesszük s örvendünk érdeklődésének s éppen ezért vidéki
híreket is kérnénk.

K. A kívánt kiigazítás ellenkezőt bizonyítana, éppen azért
nem igazítunk kiegy szót sem. A ki reklamsinálásnak véleményezte
közleményünket, abból az irigység beszél. Hagyjuk őt irigykedni.

Nyilttér.

Fürdőrendváltozás.

F. é. július hó 1-ével a helybeli cs. és kir. kato-
nai fürdőben a következő nyári fürdőrend érvényes:

Czivil urak részére:

Gőzfürdő: Vasárnap d. e. 10 órától, d. u. 1 óráig.
Hétfőn „ 10 „ „ 6 „
Szerdán „ 10 „ „ 1 „
Csütörtökön „ 10 „ „ 1 „
Szombaton „ 7 „ d. e. 10 „

Kizárólagosan zuhany:

Szerdán d. u. 2 órától d. u. 4 óráig.
Csütörtökön „ 2 „ „ 6 „

Hölgyek részére:

Gőzfürdő: Kedden d. u. 2 órától d. u. 5 óráig.
Pénteken d. e. 10 „ d. u. 1 „

Kizárólagosan zuhany:

Pénteken d. u. 2 órától d. u. 4 óráig.

A nyári idényben a gőzfürdő idejére is válthatók
zuhanyjegyek.

Zuhany jegy ára 60 fillér.

Cs. és kir. fürdőkezelőség.

Két nap alatt biztosan elsajátítható

a női ruha szabászat minden titka.

Tisztelettel értesitem a helybeli és vidéki n. érd.
női közönséget, hogy Gyulafehérvárt az Erzsébet szál-
loda nagytermében f. é. július 2-án **női ruha szabászati tanfo-
lyamot** nyitok meg, hol alkalom nyílik a n. é. hölgykö-
zönségnek, a **női ruhák szabását gyorsan és alapo-
san** megtanulni az általam újonnan feltalált „**EU R Ó P A**”
című szabászati rajzok szerint.

Szabászati módszerem oly könnyen elsajátítható,
hogy egy 12 éves leányka is hihetetlen rövid idő alatt
elsajátíthatja a ruhaszabásokat.

Minden hölgy a tanuláshoz szükséges rajzlapokat
ingyen kapja.

A tandij személyenkint 12 korona, melyből 2 ko-
rona beiratáskor, a többi 10 korona akkor fizetendő, ha
meggyőződött szabásom ezélszerűségéről.

A tanítás kezdődik **naponta d. u. pont 2 órakor** és tart **5-ig**.
Beiratkozni lehet a délutáni órákban a tanteremben.

Varrónók, kik a szabászatban már némileg járta-
sak, félárt fizetnek.

Szives látogatást kér

Koch I.

az Európa szabás feltalálója és egyedüli oktatója.

Sz. 4316—1904 tlkvi.

Arverési hirdetmény kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvyszék mint telekkönyvi ha-
tóság közhírré teszi, hogy Nagy Lajos zalathnai lakos
végrehajtatónak Gruber Leonhárd zámi lakos végre-
hajtatást szenvedő ellen 320 korona tőkekövetelés és
jár. iránti végrehajtási ügyében a magyarigeni I. R. 165.
számu tlkvbén A + 4. 5. 6. 7. rsz., a m.-igeni I. R.
169. sz. tjkbén A + 15. rendszám, a m.-igeni I. R. 310/II.
A + 1—10 rendszám, a m.-igeni I. R. 204. számu tlk-
jkbén A + 3 rendszámu ingatlanaira összesen 2634
korona 52 fillér becsárban az árverést elrendelte és
hogy a fenn megjelölt ingatlanok **1904 évi augusztus
hó 24-én** d. e. 9 órakor Magyarigen községházánál
megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól
is elfog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok
kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881.
LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az
1881. november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügymini-
steri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban
a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak az 1881. LX.
t. cz. 170 §. értelmében a bíróságnál történt előleges
elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-
szolgáltatni.

A kir. törvyszék telekkvi hatósága.

Gyulafehérvárt, 1904. évi június hó 10-én.

A kivonat hitelességét igazolja

A kir. tlkvi kiadó.

30 év óta fennálló gyár.
Elsőrendű kitüntetés.

Évi előállítás 49.000 kerékpár.

Egyedüli képviselő: Jäger Tamás Gyulafehérvárt.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Cs. és kir. katonai élelmező raktár Gyulafehérvárt.

Sz. 527.

Felszólítás!

A gyulafehérvári cs. és kir. élelmező raktár saját szükséglete fedezésére 2800 köbméter kemény **tüzifát**, és pedig usztatlan **bükkfát**, továbbá 2800 métermázsas **köszén** vásárol kereskedelmi szokás szerint.

Az ajánlatnak a tűzifa és köszénnek raktárszerű minőségére kell hogy szójjon; a tűzifának az 1903—1904-iki téli vágásától kell származnia és ép úgy a köszénnek, szokásos elnevezésén kívül azon szénbánya is, melyből a köszén hozatott, megnevezendő és annak helyékvése megjelölendő. Öt kilogrammnyi szénmustra az ajánlattal beküldendő.

Hogyha a vasuton a katonai díjtételbeli részesülés igénybe vétetik, akkor a cikkek honnan való származása részletezendő.

A beszolgáltatásnak **helye az élelmező raktárnak a várban levő saját faraktára** — **illetőleg szénraktára**, vagy **a katonai kórház a várban**, még pedig a következő részletek és beszállítási idő szerint:

C z i k k	1904.					1905.							Összesen	Megjegyzés
	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Decz.	Január	Febr.	Márcz.	Április	Május	Junius	Julius		
	v é g é n													
Tüzifa	600	800	800	600	—	—	—	—	—	—	—	—	2800 m³	A tűzifa rövidebb határidőkben is beszállítható.
Kőszén	200	350	250	250	250	250	250	200	200	200	200	200	2800 q	

Az eladó netaláni föltétele „beszállítás szabad választás szerint“ nem vehető tekintetbe.

Az eladó ez egyes cikkek összes szükségleti mennyiségére kisebb részmennyiséget is ajánlhat, még pedig a tűzifánál legkevesebb 100 köbméterig, a köszénél pedig legkevesebb 100 métermázsáig, de természetesen a kívánt beszállítási idő megjelölése mellett.

Másrészt a katonai kincstár föntartja magának azon jogot oly ajánlatnál, amely habár az egész szükségleti mennyiségre is szól, akáresak egy részmennyiséget elfogadni.

A beszállított tűzifa, illetőleg köszénmennyiségek a szállítási hó következő havában fizettetnek ki. Ez foganatosittatik, ha az eladó nem személyesen jelenik meg, a postatakarékpénztár után.

Ezen vételügylet alapját a hivatalosan kiállított és 1904. június hó 18-án keltezett szokványok füzete képezi. Ugyanez bárkitől a gyulafehérvári katonai élelmező raktárnál betekínthető.

Az ajánlatok levélalakjában 1 koronás bélyeggel ellátva **1904. július hó 11-én délelőtti 10 óráig** a gyulafehérvári élelmező raktárnak beadandók. Oly ajánlatok, melyek az elfogadásra nézve egy tizennégy napinál rövidebb határidőt kötnek ki, rendszerint nem teendők; nyolcz napinál rövidebb elfogadási időt igénylő, aztán utó-, vagy táviratilag beérkező ajánlatok okvetlenül visszautasíttatnak és be nem érkezetteknek tekintetnek.

Az ajánlattevő köteles különösen kinyilatkoztatni, hogy ezen vételügylet lebonyolításánál az erre hivatalosan kiállított és neki összes tartalmában ismert — a katonai élelmi cikkeknek tőzsdén kívül kereskedelmi szokás szerint foganatosítandó vásárlására nézve érvényben álló és 1904. évi június hó 18-án kelt szokványok füzete alkalmazandó és hogy a tűzifa kellően rakva és a szén előmérlegelve fog beszállíttatni.

Az élelmező raktárnak ismeretlen ajánlattevő intézkedjék, hogy vállalatképességéről és megbízhatóságáról egy bizonyítványt, és pedig: ha a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje van, az illető kereskedelmi és iparkamarától, azon vállalkozó (cég) részére, még pedig iparosok és kereskedők részére az I. foku politikai (iparhatóság) által, miglen azok részére, kik mezőgazdasággal foglalkoznak, de kereskedelmi lajstromba bejegyezve nincsenek a mezőgazdasági kerületi egyletektől, hivatalos uton az élelmező raktárhoz idejekorán juttasson át.

Az ismeretlen ajánlattevők kötelesek azon esetben, ha ajánlataik elfogadtatnak, a vételárnak 10%-nyi összegét pénzóvadék gyanánt a kötlevéll az élelmező raktárnak átnyujtani, és ezt ugyanott az ügylet lebonyolításáig betéve hágyini.

Az óvadék letételeától minden körülmények közt fel vannak mentve:

1. Községek, továbbá gazdasági szövetkezetek, a melyek saját terméseiket ajánlják az eladásra, végül az erdészeti kezelőségek és a szénbányák.

Az óvadék felmentésére vonatkozó kérelemhez és az erre vonatkozó és a közigazgatási előljároságtól kiállított bizonyítvány csatolandó.

2. Termelők, a kik ajánlataik birtokaikhoz aránylag a saját fa-beszállítására teszik.

Eziránti bizonyítékul a községi előljároságtól kiállított és a közigazgatási előljároság által bizonyított bizonyítvány kell, hogy előmutattassék.

Minden ajánlattevő kivétel nélkül kikötheti magának, hogy a vasuti szállításnál a katonai árszabály igénybevételében részesüljön.

Azon szállításoknál, melyek a rendeltetési helyre bérmentve történnek, a fuvarlevelek — a hadintézetnek netalan még fizetett szállítási különbözetek és mellékilletékek megtérítése ellenében reklamáció céljából a szállítónak (eladónak) rendelkezésére bocsáttatnak.

A szokványok füzete minden katonai élelmező raktárnál a nyomatott iv 8 fillérért kapható.

Gyulafehérvár, 1904. június hó 18-án.

A cs. és kir. katonai élelmező raktártól.

BRÁZAY-féle Sós borszesz

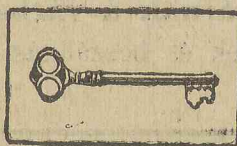
Fürdővizben és mosdáskor használjunk kellő mennyiségi Brázay-féle sós borszeszt; nagyon üdítőleg hat a testre, különösen pedig kellemesen a bőrre.

SCHICHT-SZAPPAN

„Szarvas” vagy „Kulcs”

jegygyel.

Legjobb, legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

MINDENÜTT KAPHATÓ!

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas** ásványvizet erre a legbiztosabb óvszer. Elsősorban a **mohai**

ÁGNES

fornás mint természetes szénsavdús ásványvizet, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúviz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönféléb **gyomor, légcső és húszervi betegségeknél**. Azért tehát

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **gyomor**-ból és **légcsőhuruttól** szabadulni akarunk.

Dr. Kétly.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha a **vese**-bajt gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **étvágy** és **emésztési zavarok** alakulnak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **máj**-bajoktól és **sárgaságtól** szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden **kétes értékű mesterségesen szénsavval telített viznél**, sőt a szódaviznél is **olcsóbban** adja, hogy az **Ágnes-forrás vizét** a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Árlistát és prospectust kívánatra bérmentve küld a mohai **Ágnes-forrás kezelősege Mohán, Fejérmegye**.

Kedvelt borviz. — Kedvelt borviz.

Főraktár Gyulafehérvár és vidékére **MISSSELBACHER J. B.-nél**.

HOGY EGESZSÉGÜNKET ÓVJUK, IGYUNK

Főraktár: **ID. MISSSELBACHER J. B. czégnél.**

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **SAZAB. HATTYÚ GYÓGYSZRTÁR ÁLTAL MAJNA FRANKFURT.**

Eladó zongora

Egy teljesen jó karban levő zongora jutányos áron azonnal eladó.

Értekezhetni: **HAAS VILMOS** Európa kávéházában.

PÉNZ

A **Pénzügyi Tanácsadó** kiadó-vállalata minden pénzkölcsönt keresőknek tájékoztató felvilágosítást és tanácsot nyújt díjtalanul, tehát mielőtt pénzkölcsönt tárgyában bárhová is fordulna, kérje ki a **Pénzügyi Tanácsadó** véleményét és kérjen részletes felvilágosítást nyújtó ingyenes prospectust.

KÖLCSÖNT

folyósított pár nap alatt a legköltségesebb feltételek mellett. Meglevő kölcsönöket konvertál nagyobb összegre. Állami, megyei, városi hivatalnokoknak, vasutiaknak, katonatiszteknek és bármely alkalmazásban volt nyugdíjasoknak, szóval minden köz-

tisztviselőnek

10—25 éves törlesztésre 7% kamatra a legmagasabb összegű kölcsönt csupán kötelezővényre (váltó nem kell.) Kölcsönt legtöbb esetben kezes nélkül folyósítottunk és ha mégis kezes kellene, készséggel állítunk kezesseket külön díj nélkül. Azon tisztviselők, kik a fizetésrendezés után óhajtanak kölcsönt fölvenni, már most tegyék meg a kérdéseket, hogy előre megtehessek a szükséges lépéseket a kölcsön folyósítása iránt.

Kimutatás.

ki mennyi kölcsönt kaphat:

1800 kor. fizetéssel kaphat körülb.	1500 kor.
2000 " " " " "	3000 "
2200 " " " " "	4000 "
2400 " " " " "	6000 "
2600 " " " " "	6500 "
2800 " " " " "	6800 "
3000 " " " " "	7000 "
4000 " " " " "	10000 "
5000 " " " " "	12000 "
6000 " " " " "	14000 "

Levélbeli megkeresésnél megírandó: állás, fizetés, eltöltött szolgálati idő és kor.

Folyósítottunk továbbá hitelképes egyéneknek 500 koronától a legmagasabb összegig kezesekkel

Váltókölcsönt

1—5 éves törlesztésre havi vagy negyedévi visszafizetés mellett. — Kölcsönt kieszközlünk ezenkívül legalább 3 év óta fenálló életbiztosítási kötvényre mindennemű sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénzt. részvényre, az utóbbiakra az érték 90%-áig.

Jelzálogkölcsönt

a becsértéknek 70%-áig folyósítottunk 4%-ra földbirtokra. A megkereső levelekhez csatolandó: a kataszteri birtokiv és telekkönyvi kivonat.

Levélbeli megkeresésnél válaszbélyeg kéretik.

Czimünk:

PÉNZÜGYI TANÁCSADÓ

kiadóhivatala,

Budapest, Klauzál-utca 6. II. emelet, 11.

Telefon 16—42. Törvénysz. bej. czég.

PÉNZT, SOK PÉNZT,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül

Küldje be címét **E. 995.** jelige alatt a következő czimre: **Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.**

PÉNZ

MELLER LAJOS és TÁRSAI bankbizomány BUDAPEST, VI., DÁVID-UTCZA 15. ● (Törvényszéktől bejegyzett cég.) ● (Válasz bélyeg.)

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket

nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre **gyorsan és diszcreten.**

BANK- ÉS MAGÁNADÓSSÁGOK CONVERTÁLÁSA.